

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Statenbrief Voortgang vergunningverlening stikstof tweede en derde kwartaal 2023	TELEFOONNUMMER	06-43246376
		E-MAILADRES	mark.van.de.beld@provincie-utrecht.nl
DATUM	14-11-2023	DOMEIN/OPGAVE	LLO
DOCUMENTNUMMER	UTSP-2103594948-17891	TEAM	VVN
VAN	Mark van de Beld	PORTEFEUILLEHOUDER	Sterk
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Voor Provinciale Staten (PS) is de voortgangsrapportage opgesteld van de vergunningverlening Wet natuurbescherming (Wnb) gebiedsbescherming stikstof over het tweede en derde kwartaal van 2023 (1-04-2023 tot en met 30-09-2023). In deze rapportage is de voortgang van afhandeling van vergunning dossiers beschreven.

Inleiding:

Wij informeren u periodiek over de voortgang van de afhandeling van vergunningaanvragen Wet natuurbescherming met betrekking tot stikstof. Nu het derde kwartaal van 2023 inmiddels is afgelopen, sturen wij u hierbij de actuele stand van zaken.

Wat voorafging

- 29 mei 2019: de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Raad van State) oordeelde dat het Programma Aanpak Stikstof (hierna: PAS) niet meer gebruikt mag worden als basis voor toestemming voor activiteiten met potentiële gevolgen op de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden.
- 20 januari 2021: in de zaak 'Logtsebaan' oordeelt de Raad van State dat als bij gebruikmaking van intern salderen geen sprake is van negatieve effecten in Natura 2000-gebieden, er geen sprake is van vergunningplicht. In de zaak ViA15 oordeelt de Raad van State dat onvoldoende onderbouwd is wat de effecten van wegverkeer zijn op meer dan 5 kilometer.
- 7 september 2022: uitspraak door de Raad van State gedaan in de eerste drie hoger beroepszaken die GS hebben ingesteld. Vervolgens is op 5 oktober 2022 in vijf andere zaken uitspraak gedaan. In de drie zaken waarin op 7 september 2022 uitspraak is gedaan, stonden alleen de emissiefactoren uit de landelijke Regeling Ammoniak en Veehouderij (RAV) voor twee emissiearme stalsystemen voor melkrundvee (A1.13, A1.28) ter discussie. In de uitspraken geeft de Raad van State aan dat het onzeker is of de ammoniakuitstoot waar in de natuurvergunningaanvraag op basis van de landelijke RAV-

factoren rekening mee is gehouden, in de praktijk ook daadwerkelijk gehaald wordt. Daarmee zijn negatieve gevolgen voor beschermde natuur niet uitgesloten. De betreffende emissiefactoren mogen daarom niet meer gebruikt worden in de natuurvergunningverlening. Het voorzorgsbeginsel uit de Habitatrictlijn en de strikte uitleg die het Hof van Justitie daaraan geeft laten volgens de Raad van State geen andere uitkomst toe. Dit oordeel is door de Raad van State op 5 oktober 2022 ook uitgesproken over een derde stalsysteem voor melkrundvee (A1.23). Op 12 oktober 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over het beweiden en bemesten van vee. In deze uitspraak is de werkwijze die wij bij het behandelen van aanvragen met beweiden en bemesten hanteerden goedgekeurd.

- Op 2 november 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de vrijstelling van de natuurvergunningplicht voor bouw- en sloopfasen, beter bekend als de bouwvrijstelling. Dit is in het kader van een vergunning die in Zuid-Holland is verleend. In deze uitspraak is het gebruik van de bouwvrijstelling vernietigd. Geoordeeld is dat ook voor de bouwfase beoordeeld moet worden of er een effect is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Als daarvan sprake is dan geldt een vergunningplicht en daar zullen wij dan ook aan gaan toetsen.

Lopende dossiers

Overzicht liggende dossiers en verleende vergunningen

In de loop van 2022 is vergunningverlening op basis van gebiedsbescherming stil komen te staan. Veel vergunningaanvragen kunnen nog altijd geen doorgang vinden. Wij betreuren dit zeer en hopen spoedig weer tot meer besluitvorming over te kunnen gaan. Verderop in deze brief worden de redenen voor de situatie toegelicht.

In de onderstaande tabel zijn de op peildatum 30 september 2023 in behandeling zijnde aantallen vergunningsdossiers met betrekking tot stikstof opgenomen. Het beeld van het tweede en derde kwartaal van 2023 op hoofdlijnen:

- D.d 2 oktober 2023 zijn in totaal 120 openstaande dossiers, waarvan 109 aanvragen en 11 (hoger) beroepszaken en juridische procedures;
- In het tweede en derde kwartaal van 2023 zijn 21 nieuwe stikstofgerelateerde vergunningaanvragen ontvangen;
- In het tweede en derde kwartaal van 2023 is 1 definitief besluit genomen, en 1 verklaring van geen bedenkingen (VVGB). Een VVGB is een instemming die de provincie afgeeft voor het verlenen van een omgevingsvergunning door een gemeente. De gemeente is daarbij bevoegd gezag voor het nemen van het besluit;
- Voor 3 agrarische bedrijven ligt een verzoek om de natuurvergunning in te trekken. Bij 1 bedrijf is het verzoek door een derde ingediend. Bij de overige bedrijven is dat door vergunninghouder gedaan.

Vergunningsdossiers met betrekking tot stikstof	Totaal 2022	Q3 peildatum 30-9-2023
Totaal aantal dossiers in behandeling, waarvan:	101	120
(hoger) Beroepszaken	12	7
Juridisch overig	-	4
Aanvragen, waarvan:	97	109
Niet agrarisch	-	12
Agrarisch, waarvan:	-	97
Met beperking voor besluitvorming	-	57
Zonder beperking	-	40
Ontvangen aanvragen	17	21

Vergunningen in ontwerp gepubliceerd	0	0
Vergunningen definitief toegekend (DB + VVGB)	3	2
Positieve weigering in ontwerp gepubliceerd (In de positieve weigering geven wij aan dat geen sprake is van vergunningplicht en daarom weigeren wij vergunning af te geven)	15	0
Positieve weigering definitief toegekend	7	0
Buiten behandeling	0	0
Ingetrokken	1	1
Afgewezen	0	0

RAV-factoren

In de vorige voortgangsrapportage (Q 4 2022 en Q1 2023) is uiteengezet waarom uitspraken van de Raad van State hebben geleid tot onzekerheid van het gebruik van RAV-factoren in vergunningverlening. Dit heeft tot gevolg dat alle aanvragen waarbij een emissiearme stal (en de bijbehorende RAV-factor) gebruikt wordt in de wacht zijn gezet.

In 55 van de totaal 109 openstaande aanvragen is er sprake van een emissiearm stalsysteem. Middels een door de aanvrager ingediende passende beoordeling kan de twijfel over de effectiviteit van een emissiearm stalsysteem mogelijk worden weggenomen. Helaas is de door het Rijk aangekondigde, landelijk afgestemde werkwijze voor het omgaan met een dergelijke passende beoordeling nog niet verschenen. Het is onbekend wanneer deze informatie verwacht kan worden. Tot die tijd zijn aanvragen in samenspraak met de aanvragers in de wacht gezet.

Beweiden bemesten

Het toepassen van beweiden/ bemesten vormt geen belemmering meer in de vergunningverlening. Aanvragers die voorheen in de wacht stonden ontvangen een update over hoe de toepassing van beweiden/ bemesten door middel van aanvullende gegevens onderbouwd dient te worden. Aanvragen met beweiden/ bemesten worden conform regulier protocol afgehandeld.

Aanvragen zonder beperkingen voor besluitvorming

Voor 52 van de 109 aanvragen geldt dat het aanvragen zijn – zowel agrarisch als niet-agrarisch – waarbij geen aspecten betrokken zijn die ter discussie staan (zoals RAV-factoren). In deze zaken kan de afhandeling van de aanvraag ongehinderd verder gaan. Door vertraging in het aanleveren van aanvullende gegevens door de aanvrager, de nieuwe AERIUS-versie alsook de praktijk rondom extern salderen (waar weinig mogelijkheden voor blijken te zijn) is in slechts 2 van deze zaken een besluit genomen. In het tweede en derde kwartaal van 2023 is wel veel voorbereidend werk verricht voor besluitvorming. We verwachten deze 52 aanvragen in de loop van 2024 te kunnen voorzien van een besluit.

Update AERIUS

Jaarlijks vindt een update plaats van het rekenprogramma AERIUS. Landelijk is afgesproken dat er in aanloop naar de update geen ontwerpbesluiten genomen worden. Tussen 24 augustus en 5 oktober 2023 zijn er als gevolg van deze update geen ontwerpbesluiten genomen. Reden hiervoor is dat door eventuele wijzigingen bij de update van AERIUS de aanvraag dusdanig gewijzigd zou moeten worden dat nogmaals eenzelfde procedure doorlopen moet worden, met het ter inzage leggen van een ontwerpbesluit.

Legalisering PAS-meldingen

De minister van Natuur en Stikstof heeft op grond van de Wet stikstofreductie en natuurherstel (Wsn) de opdracht om zorg te dragen voor het legaliseren van projecten waarvoor ten tijde van het PAS in de periode 2015–2019 geen natuurvergunning nodig was, vanwege hun geringe stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De provincies zijn daarna in de meeste gevallen bevoegd gezag voor het nemen van een besluit. PAS-meldingen vallen onder dit legaliseringsprogramma. In Utrecht zijn tijdens het PAS ongeveer 220 PAS-meldingen gedaan, waarvan 160 zich hebben aangemeld voor het legaliseringprogramma. Aanmelden voor het programma kon tot en met 30 november 2022 via het RVO en is nu niet meer mogelijk.

Verificatie PAS-melders	Totaal 2022	Q3 peildatum 30-9-2023
Totaal aantal PAS-meldingen ingediend	160	160
PAS-meldingen in behandeling	94	160
Aanvullingen nodig	74	80
Waarvan wachten op aanvullingen van ondernemer	-	54
Waarvan aanvullingen ontvangen en in behandeling	-	26
Compleet en ontvankelijk, wachten op ruimte	6	34
Mogelijk niet in aanmerking voor legalisatie	14	46

De inspanning op het verifiëren van de PAS-meldingen is in het tweede en derde kwartaal van 2023 doorgegaan. Omdat alle dossiers in behandeling zijn houdt dit met name in dat er aanvullingen op ingediende gegevens worden opgevraagd en verwerkt. Op 2 oktober 2023 waren in 80 dossiers nog aanvullingen nodig om tot een complete en ontvankelijke aanvraag te komen. Alle adviseurs zijn hiervan op de hoogte gebracht in een verzoek om aanvullingen. In eerste instantie gebeurt dit met een brief. Daarnaast zijn adviseurs ook gebeld wanneer aanvullingen langer op zich lieten wachten. Daardoor is er regelmatig contact met de indieners en de adviseurs van de PAS-meldingen.

Tot op heden blijkt van 46 dossiers dat zij mogelijk niet voldoen aan de eisen voor het legalisatieprogramma. Momenteel wordt per betreffend dossier nader onderzocht in hoeverre wordt voldaan aan de eisen die het legalisatieprogramma stelt. Hierover vindt overleg plaats met andere provincies en het Rijk om tot een gelijkwaardige beoordeling te komen. De betreffende bedrijven worden van hun situatie op de hoogte gebracht wanneer deze afstemming is voltooid en het precieze aantal dossiers dat niet in aanmerking komt duidelijk is.

Op de peilingsdatum zijn 34 dossiers volledig en ontvankelijk bevonden. Voor deze dossiers geldt dat het wachten is op vrijgekomen stikstofruimte om over te gaan op vergunningverlening. Vanuit het Rijk is aan de provincies een gezamenlijk budget van 250 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het versnellen van de legalisatie van de PAS-melders. Op dit moment wordt onderzocht op welke wijze dit geld binnen Utrecht ingezet kan worden om dit proces ook daadwerkelijk te versnellen. Het Rijk blijft primair verantwoordelijk voor het voorzien van stikstofruimte. Hoeveel stikstofruimte wanneer vrijkomt is niet met zekerheid te zeggen.

Juridisch

Ontwikkelingen jurisprudentie

Op 5 april 2023 oordeelde de Raad van State (hierna RvS) in een tussenuitspraak in de zaak over het tracébesluit 'A15/A12 Ressen-Oudbroeken (ViA15)' dat het gebruik van een rekenafstand van 25 kilometer bij vergunningverlening geoorloofd is. Dit heeft, naast een aanpassing in AERIUS, geen directe gevolgen voor vergunningverlening.

Op 4 oktober 2023 deed RvS uitspraak in negen hoger beroepszaken in Overijssel. In navolging van de uitspraken in september en oktober 2022 bepaalde RvS dat Rav-factoren van emissiearme systemen voor

pluimvee- en varkensstallen niet toereikend zijn voor vergunningverlening. Utrecht heeft de vergunningverlening met alle emissiearme stallen al eerder in de wacht gezet.

Communicatie

In het tweede en derde kwartaal 2023 heeft gebruikelijke communicatie plaatsgevonden richting PAS-melders en reguliere aanvragers. Zij ontvangen updates over hun aanvragen wanneer die een stap verder komen in het vergunningproces of wanneer er aanvullingen nodig zijn. Daarnaast hebben vergunningverleners deelgenomen op een informatiemarkt op 25 september in Vijfheerenlanden. Deze avond was toegankelijk voor alle inwoners van gemeente. Hier zijn vragen beantwoord over vergunningverlening en PAS-meldingen.

Vervolprocedure /voortgang

Zoals wij hebben besloten zal vanaf januari 2024 de frequentie van rapportages wijzigen in een halfjaarrapportage. We hebben toegezegd begin 2024 de rapportage over het vierde kwartaal van 2023 aan te leveren, waarna de rapportage halfjaarlijks plaatsvindt. Mochten de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, dan zal vaker dan halfjaarlijks een voortgangsrapportage aan u worden toegestuurd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

mr. J.H. Oosters

Secretaris,

mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen